

Bratislavské BÁBKOVÉ DIVADLO

Vznik a prvé roky Bratislavského bábkového divadla

Prvé bábkové divadlá sa začali formovať približne v polovici 20. storočia. Dovtedy v krajine pôsobili predovšetkým kolektívy ochotníckych bábkarov a kočujúci bábkari. V 50. rokoch minulého storočia sa na ich základe postupne vytvorili viaceré profesionálne bábkové divadlá, z nich prvé bolo Bábkové divadlo v Žiline (1950).

Po Žiline a Nitre vzniklo bábkové divadlo so stálou scénou aj v Bratislave. Zriadené bolo 1. septembra 1957 ako prvé samostatné kamenné bábkové divadlo pod názvom Štátne bábkové divadlo. Členmi vznikajúceho umeleckého súboru boli spočiatku amatérski ochotníci a bývalí členovia Detského divadla filmu.

Prvým riaditeľom divadla sa stal Ján Ozábal a divadlo malo od začiatku aj interného režiséra (Zdeněk Říha), výtvarníka (Bohdan Slavík) či dramaturgičku (Tatiana Pedanová).

Stáli pri zrode divadla

Ján Ozábal, riaditeľ

Zdeněk Říha, režisér

Bohdan Slavík, výtvarník

Jozef Skovay, bábkoherec

Anna Blšťáková, bábkoherečka

Ladislav Füleky, bábkoherec

Terézia Kornošová Szabová, bábkoherečka

Jozef Hamada, bábkoherec

Jaroslav Mareš, bábkoherec

Verona Tureková, bábkoherečka

Tatjana Matášová, bábkoherečka

Mária Pokorná, bábkoherečka

Pavol Dolinský, bábkoherec

Vladimír Ragala, bábkoherec

Zdeněk Kraus, bábkoherec

Michal Hraška, bábkoherec

Karla Laurincová, bábkoherečka

„Úspechy nášho súboru (bábkarského súboru Detského divadla filmu – pozn.) urýchlili vznik profesionálnej bábkovej scény. Veľmi dobre si pamätám, ako si nás zavola vtedajší povereník školstva a kultúry (Ernest Sýkora) a podrobne nás informoval o novovzniknutom umeleckom telese. Zisťoval, či by sme boli ochotní zanechať svoje pôvodné profesie a nastúpiť do ŠBD ako herci, bez záruky ako to všetko dopadne.“ (Anna Blšťáková: Boli to krásne roky, Cesta okolo sveta za 50 rokov – 1957–2007. Spomienky, reflexie, fakty, str. 71.)

V priebehu 50. rokov 20. storočia sa podľa vzoru moskovského bábkového divadla prestali počas hier používať bábkové vozne – marionety a vo väčšej miere sa začalo hrať s bábkami vedenými zospodu – javajky. V prvých rokoch fungovania divadla sa podarilo ročne uviesť 4 až 5 premiér a dohromady 200 až 250 predstavení. Svojimi úspešnými inscenáciami sa bratislavský súbor od polovice 60. rokov do prvej polovice 70. rokov 20. storočia zaradil medzi popredné bábkové divadlá v Československu. V tomto období nadviazalo divadlo spoluprácu s chorvátskym divadlom v Osijeku, ktorá spočívala vo výmene tvorivých pracovníkov a každoročnom vzájomnom hostovaní súborov.

V čase svojho vzniku sa bábkové divadlo delilo o priestor so súborom Lúčnica v bývalom robotníckom dome – Divadle mladých na Dunajskej ulici. Až po ich odchode pripadli priestory Štátnemu bábkovému divadlu. Z technických príčin bolo toto spolužitie značne problematické. Kvôli problémom s chátrajúcou budovou na Dunajskej ulici bolo divadlo v roku 1971 zatvorené a začalo pôsobiť v provizóriách. Náhradné, avšak nevyhovujúce priestory získalo nakoniec v bývalom A-divadle na Záhradníckej ulici, odkiaľ v priebehu 80. rokov museli taktiež odísť a presťahovať sa do Domu detí a mládeže na Škultétyho ulici (neskôr scéna Radošinského návného divadla).

„Nevedno, či nedopatrením, alebo iným riadením osudu nebolo v zriaďovacom dekrete uvedené sídlo divadla. Tak sme prvé skúšky Čapkovej hry O psíkovi a mačičke mali v kaviarni Tatra, riaditeľ „riaditeľoval“ v kumbále kina Lux. Neskôr nás prichýlil vtedajší Dom armády. Ktoš zistil, že na Dunajskej ulici, v bývalom Divadle mladých (predtým Robotnícky dom) sídli súbor Lúčnica, ktorý nepoužíva javisko v sále. (...) Hrali sme však aj na iných miestach Bratislavy, napr. v Dome kultúry dopravného podniku na Martanovičovej ulici. V pivničných priestoroch terajšej Malej scény SND sme mali sklad. Raz nás tam vytopilo, voda zničila bábkky a dekorácie z hry Aladinova čarovná lampa tak, že sa už nedali viac použiť. Hralo sa aj v malej sále PKO... Jednotlivé inštitúcie si nás pohadzovali sťa horúci zemiak.“ (Jozef Skovay: Divadlo bez budovy alebo Trampoty s budovami, Cesta okolo sveta za 50 rokov – 1957–2007. Spomienky, reflexie, fakty, str. 47.)

Sídlo Bratislavského bábkového divadla na Dunajskej ulici 36 v Bratislave. Budova je v súčasnosti v rekonštrukcii.

Kolektív pracovníkov divadla v roku 1982

„Hoci sa vedeniu divadla časom podarilo získať priestor na Dunajskej ulici, delili sme sa oň s Lúčnicou, čo sa neobišlo bez problémov. Lúčnica potrebovala prázdnu sálu večer, my zasa ráno plnú sedadiel. Takže naši technici po skončení predstavenia sedadlá odpratali, na druhý deň ráno znova namontovali a tak to išlo deň čo deň. Vo foyeri divadla stáli lúčnickárske debny, medzi ktorými sme sa predierali my aj naši malí i veľkí diváci.“ (Anna Blšťáková: Boli to krásne roky, Cesta okolo sveta za 50 rokov – 1957–2007. Spomienky, reflexie, fakty, str. 71.)

Bratislavské BÁBKOVÉ DIVADLO

Šesťdesiat rokov existencie divadla

Od druhej polovice 70. rokov začína ďalšia etapa v histórii divadla spojená s osobou režiséra Pavla Uhra. Spolu so svojim výtvarným tímom (Hana Cigánová, Eva Farkašová, Ján Zavarský) neuvádzal už len hry pre deti a mládež, ale nastolil cestu predvádzania náročnejších titulov. V roku 1982 si divadlo pripomenulo svoju štvrtstoročnú činnosť obsiahlou publikáciou, ktorá však musela byť značne okresaná. Na pokyn Ministerstva kultúry museli byť odstránené mená všetkých disidentov a emigrantov. Nežiaduce mená však napokon boli uvedené aj vo vytlačenej publikácii, preto nakoniec nebolo jej rozširovanie povolené. V tomto období sa do pozície interného režiséra dostal Štefan Kulhánek. Divadlo sa snažilo zaujať aj hostovaním zahraničných režisierov. Významným prínosom bolo pôsobenie uznávaného divadelného režiséra Jozefa Bednárika, ktorý od roku 1985 na pôde bábkového divadla režíroval viaceré divadelných hier a svojou náročnosťou strhol umelecký kolektív k mimoriadnym výkonom. Problémy s neriešením pôsobenia divadla v provizórnych priestoroch, odchod niektorých hercov a ďalšie negatívne záležitosti vplývali aj na celkovú pracovnú atmosféru a tvorbu umeleckého súboru. Situácia sa zlepšila až po roku 1987, kedy sa riaditeľom divadla stal Ing. Ján Brtiš a jeho zásluhou sa divadlo vrátilo späť na domácu scénu na Dunajskej ulici. V rovnakom roku sa šéfom umeleckého súboru stal Jozef Mokoš, ktorý bol skúseným básnikom, prekladateľom a dramaturgom. V divadle hostovali viacerí režiséri, napríklad Ondrej Spišák, ktorý neskôr pôsobil aj ako interný režisér divadla, Roman Polák, Martin Kákoš, Pavel Uher či Karel Brožek. V tomto období taktiež došlo k odchodu niekoľkých stálych členov súboru do dôchodku a k nástupu novej generácie hercov, predovšetkým absolventov bábkarskej katedry Divadelnej fakulty Akadémie múzických umení v Prahe.

„Nezážil som krásne, nadšené začiatky narodenia divadla, ale zažil som návrat umeleckého súboru na materskú scénu po rekonštrukcii budovy na Dunajskej ulici. Vykročilo na ňu inscenáciou Gogolovho Plášťa. Spomínam na nevykúrené javisko, na zabušeného režiséra Romana Poláka v jeho montgomeráku, ale aj na úradníka vtedajšieho MK SSR. Na porade ministra kultúry sa sťažoval, že naša inscenácia uráža jeho úradnícky stav.“ (Ján Brtiš: Päťdesiatka je... Cesta okolo sveta za 50 rokov – 1957–2007. Spomienky, reflexie, fakty. str. 27.)

Titulná strana k zakázanej brožúre venovanej 25. výročiu činnosti divadla

Po búrlivom období v roku 1989 a uvoľnení spoločnosti vzniklo viacero nových súkromných divadiel. Zakladali ich absolventi odboru bábkarstva z pražskej Divadelnej fakulty Akadémie múzických umení v Prahe a neskôr aj katedry bábkarskej tvorby Vysoké školy múzických umení v Bratislave. Po odchode Ondreja Spišáka z pozície interného režiséra bábkového divadla v Bratislave, odišlo aj viacero hercov, ktorí v divadle už nenachádzali podmienky pre splnenie svojich umeleckých ambícií. Umelecký šéf Jozef Mokoš riešil túto situáciu obsadením funkcie režiséra z radov hereckého súboru, z nich najväčší priestor dostal Juraj Adamík, ktorý režíroval viacero hier. Od 1. septembra 2002 v súvislosti s novým regionálnym začlenením divadla došlo aj k zmene jeho štatútu a názvu na Bratislavské bábkové divadlo. Odišlo viacero dlhoročných členov umeleckého súboru, medzi nimi aj Jozef Mokoš, ktorý tu pôsobil sedemdesiat rokov. Umeleckým šéfom sa stal Dušan Štauder. Pán Štauder okamžite nadviazal spoluprácu s katedrou bábkarskej tvorby VŠMU a študenti bábkohereckva a scénografie sa tak mohli aktívne zúčastniť jednotlivých predstavení. Po vyše štyridsiatich rokoch účinkovania v divadle však v roku 2013 Dušan Štauder odišiel do dôchodku. V roku 2014 sa divadlo na Dunajskej ulici kvôli havarijnému stavu budovy opäť uzavrelo a funguje v provizóriách. V roku 2016 bolo bábkarstvo na Slovensku a v Česku zapísané na Reprezentatívny zoznam nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO.

„(...) Aj mnohí moji mladší kolegovia by si mali uvedomiť, že bábkové divadlo nikdy nikomu neprinesie slávu a, žiaľbohu, ani peniaze. Detský divák si nikdy na plagáte neprečíta obsadenie a nepovie si – idem na Adamíka. Na ulici ma nikdy nikto nezastaví a nepovie, ujo alebo pán Adamík, úžasne ste hrali! Maximálne na mňa zakričí, aha, vlk! To je jediné, čoho sa môžem dočkať. Ale to jediné je možno to najkrajšie, čo existuje, lebo je to úprimné.“ (Juraj Adamík: Aj „malé“ inscenácie majú svoj význam, Cesta okolo sveta za 50 rokov – 1957–2007. Spomienky, reflexie, fakty. str. 60.)

Certifikát o zapísaní prvku bábkarstvo na Slovensku a v Česku do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO

„Pokiaľ je živý herec rovnocenným partnerom bábkou, je to v poriadku. Je to celosvetový trend a jedna z možností, ako bábkové divadlo obohatiť a zatraktívniť. Živý herec by však v žiadnom prípade nemal bábkou z javiska vytlačiť. V bábkovom divadle by mala zostať protagonistom bábkou. Je to jedinečný fenomén a som presvedčená, že mu ešte dlho podľahne nielen dieťa, ale aj dospelý.“ (Emília Tomanová: V bábkovom divadle by mala zostať protagonistom bábkou, Cesta okolo sveta za 50 rokov – 1957–2007. Spomienky, reflexie, fakty. str. 97.)

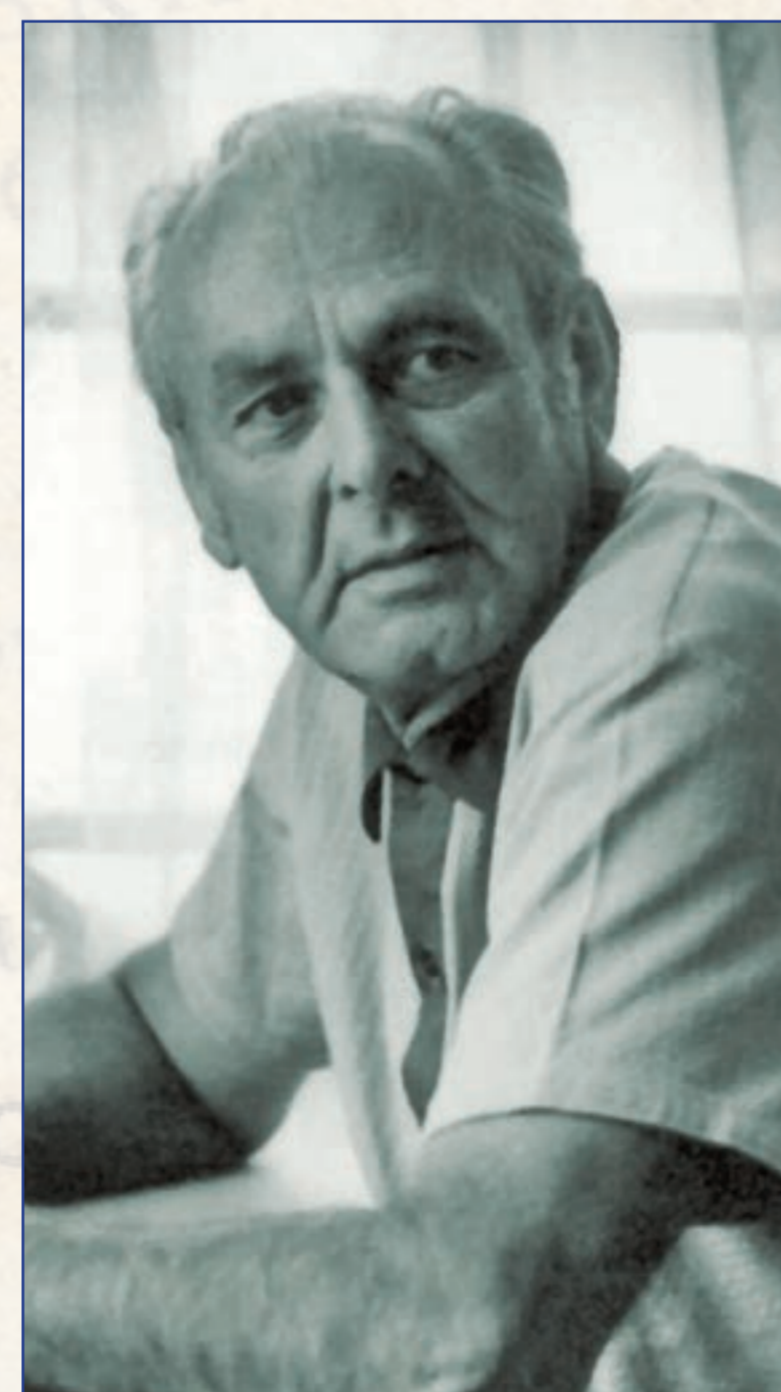

V čase pôsobenia riaditeľa Jozefa Skovaya vznikol plán na veľkolepú prestavbu divadla na Dunajskej ulici. Mal tu vyrásť jeden komplex zahŕňajúci oblasť od Klemensovej až po Lazaretskú ulicu. Súčasťou projektu malo byť kultúrne centrum pre deti a taktiež Slovenské divadelné múzeum. Tento zámer sa nikdy nezrealizoval.

Riaditelia bábkového divadla

Prvým riaditeľom bábkového divadla sa stal autor bábkových hier a režisér Ján Ozábal, ktorý bol významnou postavou v histórii činnosti divadla. Divadlo sa už od počiatku snažil dostať na úroveň profesionálnych divadiel a kládol tomu úmerné požiadavky. Pod jeho vedením sa divadlo ako prvé zo slovenských bábkových divadiel zúčastňovalo na zahraničných zájazdoch, prehliadkach a festivaloch. Po osemnástich rokoch v roku 1976 odišiel Ján Ozábal do dôchodku.

V nasledujúcich troch rokoch ho nahradil spisovateľ Ján Turan (1976 – 1980), po ňom prevzal taktovku člen umeleckého súboru Jozef Skovay (1980 – 1986). Za jeho pôsobenia bol vypracovaný plán prestavby budovy divadla na Dunajskej ulici, v rámci ktorého malo byť vybudované kultúrne centrum pre deti a Slovenské divadelné múzeum. Projekt sa však nikdy nezrealizoval. Posledným riaditeľom, ktorý od roku 1987 až do súčasnosti pôsobí v Bratislavskom bábkovom divadle je Ing. Ján Brtiš. V rokoch 1985 – 1986 pracoval ako ekonomický námestník Štátneho bábkového divadla. Najmä jeho zásluhou sa divadlo po dlhom účinkovaní v provizóriách v roku 1987 vrátilo späť na Dunajskú ulicu.

Ján Ozábal

Učiteľ, herec a prvý riaditeľ Štátneho bábkového divadla. Štúdiá absolvoval na Učiteľskom ústave v Leviciach, pracoval ako učiteľ a riaditeľ Ludovej školy v Spišskej Belej, neskôr ako pracovník Povereníctva školstva a kultúry, Západoslovenského KNV, Slovenského ústredia ľudovej umeleckej tvorivosti a Ministerstva kultúry SSR. Bol autorom viacerých bábkových hier, prekladal texty z ruského, poľského a srbochorvátskeho jazyka. Za svoj život získal viacero ocenení: Štátne vyznamenanie Za zásluhy o výstavbu (1947), Zlatá plaketa Osvetového ústavu v Bratislave (1979) a ďalšie.

Jozef Skovay

Bábkoherec, umelecký šéf a tretí riaditeľ Štátneho bábkového divadla. Absolvoval Strednú priemyselnú školu stavebnú v Bratislave, pracoval na Povereníctve kultúry, neskôr ako ohotník v Detskom divadle filmu, od roku 1957 ako člen umeleckého súboru v Štátnom bábkovom divadle. Vytvoril veľa rozmanitých bábkových i hereckých postáv, charakteristických bezprostredným kontaktom s detským divákom. Svoje schopnosti uplatnil najmä v postavách zvierat, stvárňovaných so zmyslom pre humor (Tiger v Zvedavom sloníkovi, Medveď v Mackovi Ťapkovi), múdrych starcov (Záhradník v O troch krásach sveta) a aj v ďalších postavách rôznorodého typu. Herecké schopnosti uplatňoval aj v rozhlasových hrách a televíznom a filmovom dabingu.

Ing. Ján Brtiš

Štvrtý a zároveň posledný riaditeľ Štátneho a Bratislavského bábkového divadla. Absolvoval Vysokú školu ekonomickú v Bratislave, pracoval v Bratislavských automobilových závodoch, od roku 1985 pôsobí až do súčasnosti v Bratislavskom bábkovom divadle, najskôr ako ekonomický námestník, od roku 1987 ako riaditeľ.

Bratislavské BÁBKOVÉ DIVADLO

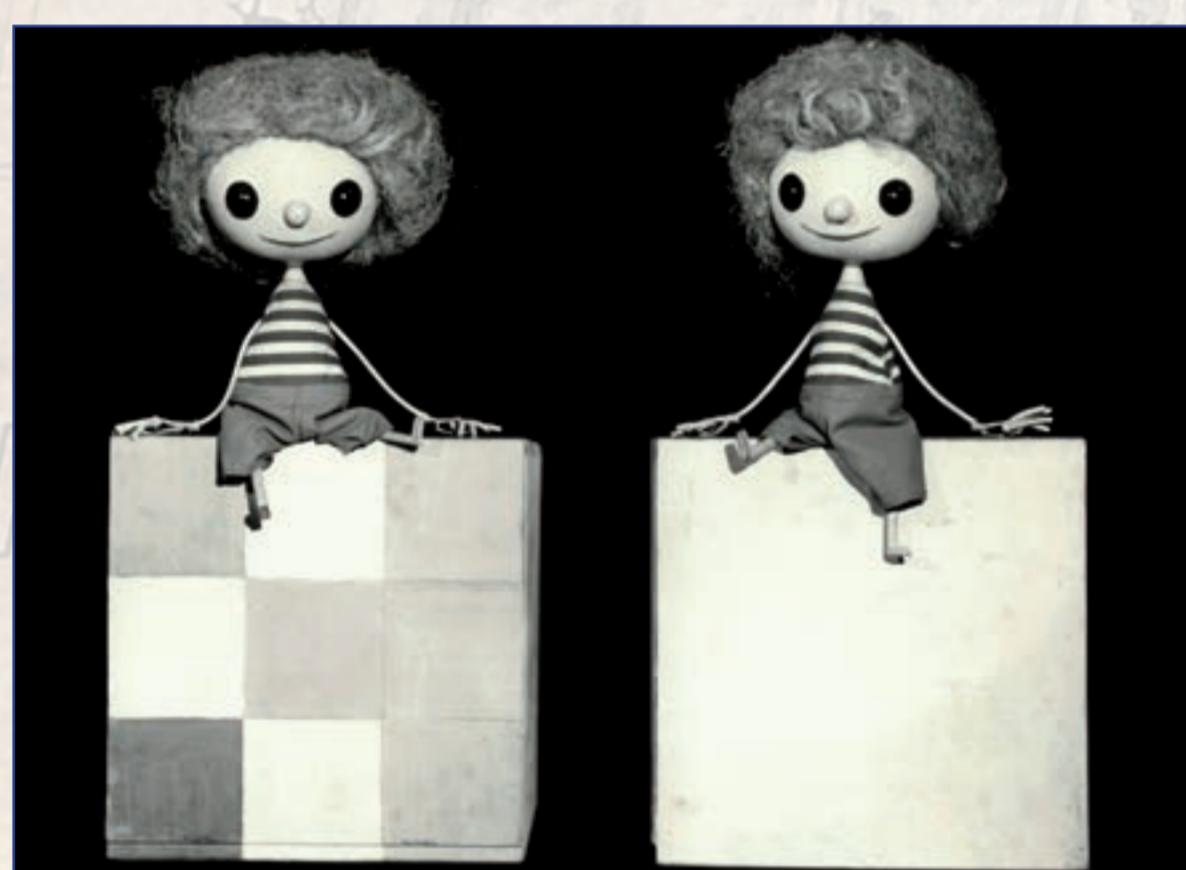
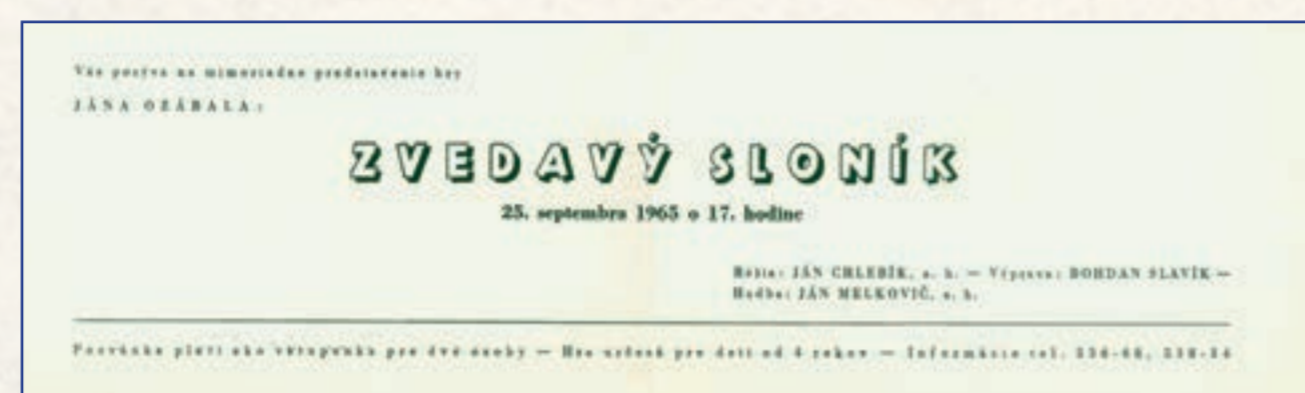
BRATISLAVSKÉ
BÁBKOVÉ DIVADLO

Repertoár

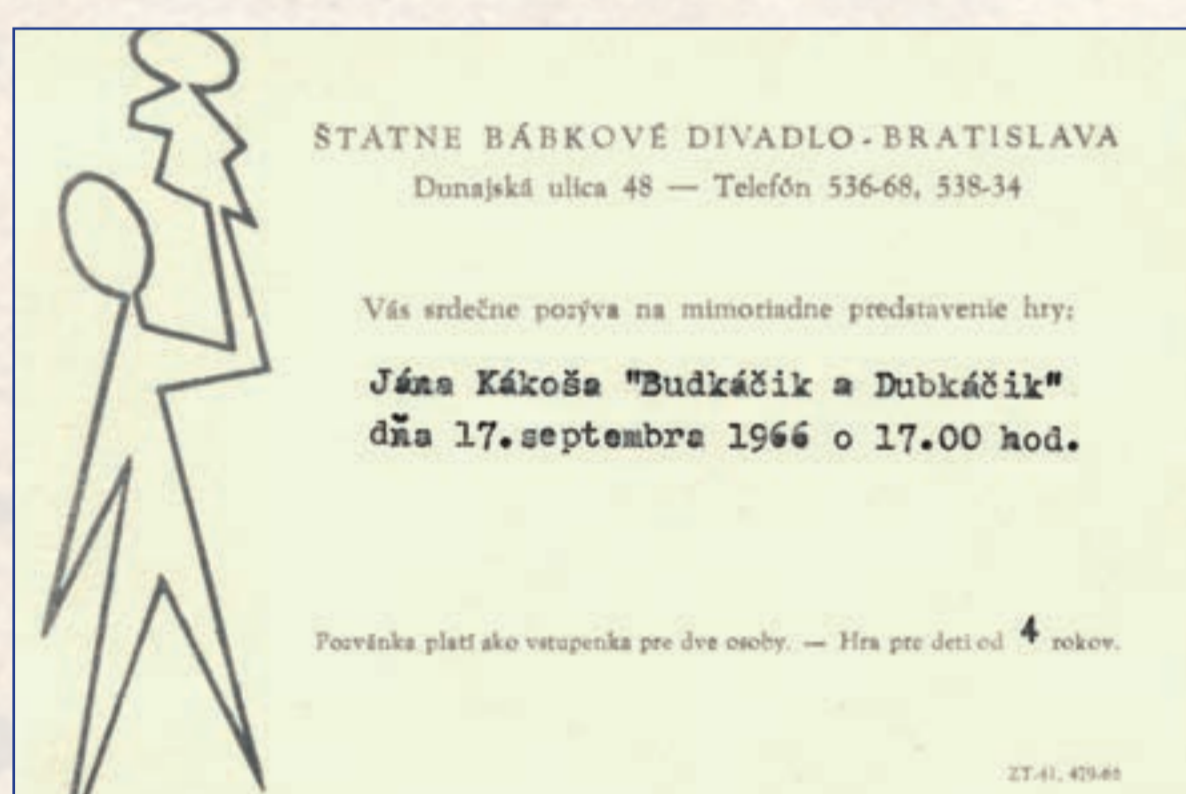
V prvých mesiacoch činnosti divadla tvorili repertoár inscenácie z pôsobenia Detského divadla filmu. Prvou inscenáciou bola rozprávka *O psíčkovi a mačičke* (1957) od Josefa Čapka, avšak prvou pôvodnou autorskou hrou v divadle bola inscenácia *Janko a tátoš* (1957) od Jarmily Štítnickej, ktorá bola napísaná na motívy slovenských ľudových rozprávok. Kvôli prevádzkovým problémom sa však nepokračovalo v hraní pôvodných bábkových hier od slovenských autorov, čo však na Slovensku viedlo k autorskej pasivite. Divadlo prišlo o dramaturgičku aj o interného režiséra. V réžii sa postupne uplatnili rôzni domáci aj externí režiséri. Významnými inscenáciami v tomto období boli hry *Buratino* (1960) od Jevgenije Borisovovej, v ktorej sa využila technika tzv. čierneho divadla a súhra bábok so živými hercami, *Peter a pán Preto* (1961) od Jiřího Kalibu či *Oceľové mesto* (1962), v ktorej sa využili všetky dovtedajšie technické možnosti divadla, ako boli čierne divadlo, tienové divadlo, zmenšovanie a zväčšovanie bábky, scénická variabilnosť, stereozvuk a podobené. Nové autorské bábkové hry sa vo väčšej miere začali hrať až po príchode dramaturga Vladimíra Predmerského v roku 1962, obsadilo sa aj medzičasom uvoľnené miesto interného režiséra Jánom Chlebíkom, ktorý sa uplatnil v inscenácii hry Oldřicha Augusta *Robot Atomko* (1963). Po krátkom pôsobení Jána Chlebíka nastúpil na pozíciu režiséra Josef Kaláb, ktorý úspešne pôsobil v divadle Radosť v Brne.

Zvedavý sloník, réžia: Ján Chlebík, výtvarník: Bohdan Slavík
premiéra: 15. 9. 1965

Botafogo, réžia: Vladimír Predmerský, výtvarník: Bohdan Slavík,
premiéra: 18. 5. 1966

Budkáčik a Dubkáčik, réžia: Ján Kákoš, výtvarník: Bohdan Slavík,
premiéra: 5. 9. 1966

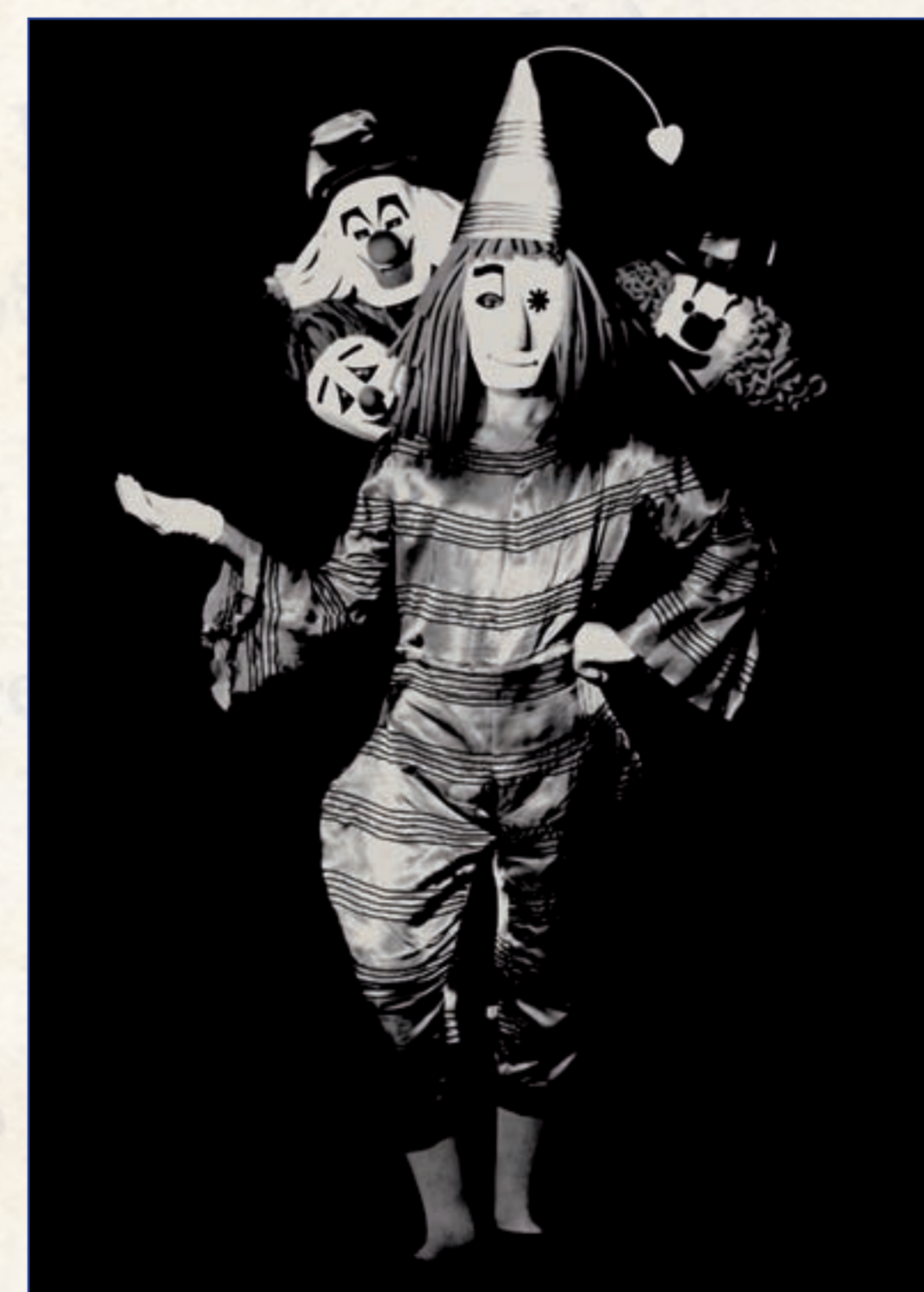
Janko a tátoš, réžia: Zdeněk Říha, výtvarník: Bohdan Slavík
premiéra: 12. 12. 1957

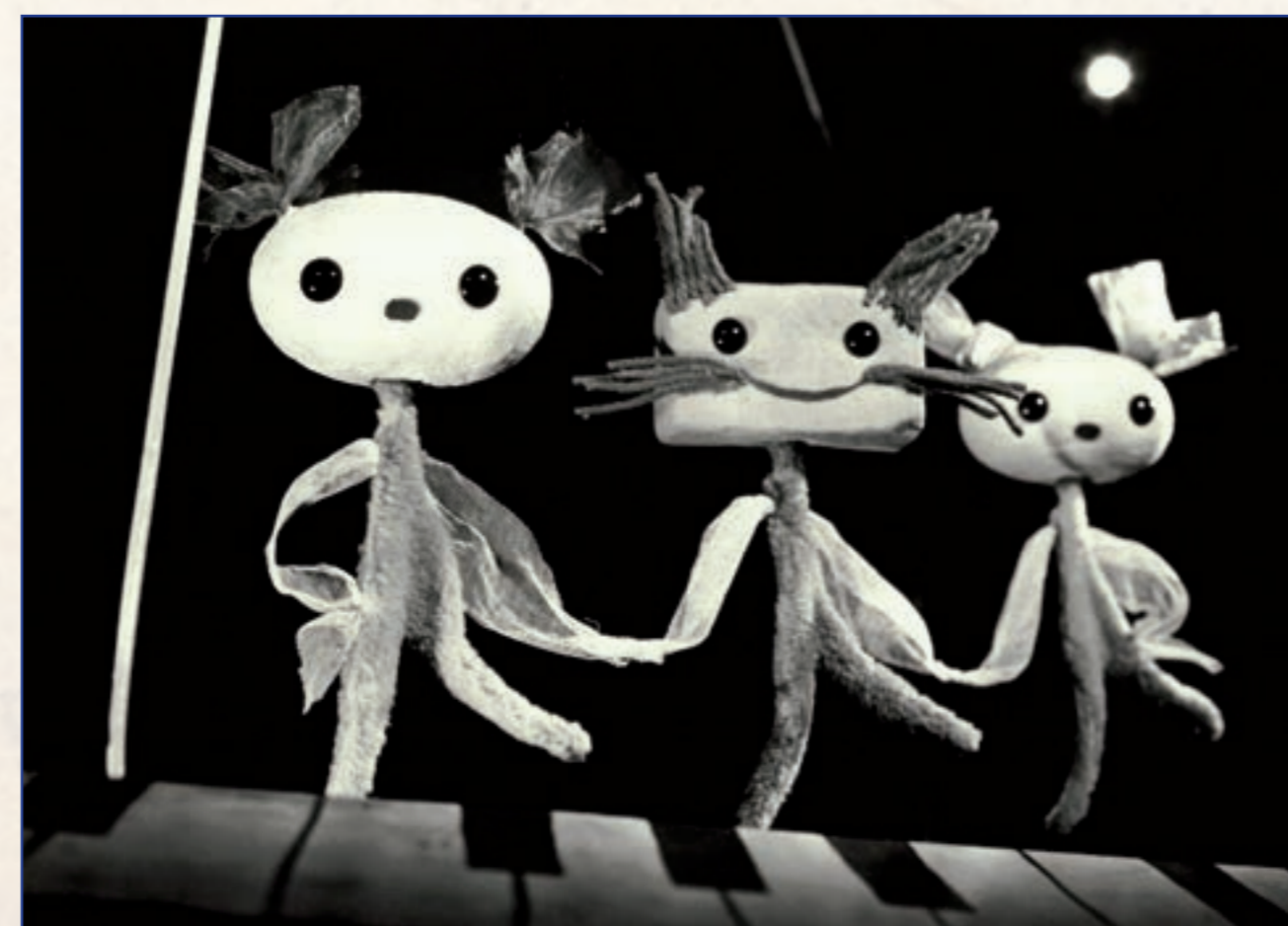
O psíčkovi a mačičke, réžia: Zdeněk Říha, výtvarník: Bohdan Slavík
premiéra 17. 4. 1957

Úspešnú hru *Zvedavý sloník* (1965) napísal Ján Ozábal na motívy knihy Rudyarda Kiplinga, v spolupráci so spisovateľom Lubomírom Feldekom vznikla ďalšia obľúbená hra *Botafogo* (1966), ktorá bola niekoľkokrát uvedená aj v zahraničí. Pôvodné rukopisy sa preberali aj z nitrianskeho či žilinského divadla (*Budkáčik a Dubkáčik* či *Popolvár*). V roku 1967 mal premiéru najúspešnejší titul *Moment muzical* z pera výtvarníka a režiséra Bohdana Slavíka. Bolo to čiernodivadelné pantomimické dielo, v ktorom vystupovala živá postava a rôzne druhy bábok. Inscenácia sa hrala až do roku 1990, dohromady dosiahla 841 repríz. V hlavnej postave hosťoval aj známy slovenský mím Milan Sládek. V priebehu 60. rokov pomáhali inscenačnú premenu Štátneho bábkového divadla dotvárať aj mladí slovenskí hudobní skladatelia, ktorí priniesli nové hudobné trendy. Mimoriadne úspešný umelecký kolektív prerazil v roku 1966 prvýkrát do zahraničia s hrou *Tri volavčie perá* od Františka Pavlíčka, s ktorou vystúpil na Medzinárodnom festivale pre deti v Šibeniku v bývalej Juhoslávii.

Concertino unisono, réžia: Bohdan Slavík, výtvarník: Bohdan Slavík,
premiéra: 12. 3. 1973

Moment muzical, réžia: Bohdan Slavík, výtvarník: Bohdan Slavík,
premiéra: 17. 6. 1967

Princezná Kukulienka, réžia: Miroslav Vildman, výtvarník: Hana Cigánová,
premiéra: 11. 6. 1982

V čase fungovania divadla v provizórnych priestoroch mala premiéru hra *Chod tam - neviem kam, prinies to - neviem čo* (1973), v ktorej bol zaujímavý najmä štylizovaný herecký pohyb a dominantné podriadenie sa herca bábke. Ďalšou úspešnou hrou z pera Bohdana Slavíka bol *Concertino unisono* (1973) so štvoricou klaunov, s ktorou umelecký kolektív taktiež prerazil aj v zahraničí. Príchod interného režiséra Pavla Uhera priniesol niekoľko zaujímavých inscenácií. Spomeňme hru *Malý princ* (1979) od spisovateľa Antoine de Saint-Exupéry, jeho vlastnú hru *Jačmiенок* (1980) či nové prevedenie *Botafogo* (1977) a mnoho ďalších zahraničných, ale aj pôvodných slovenských hier. V réžii hostujúceho Miroslava Vildmana bola predstavená ďalšia mimoriadne úspešná inscenácia *Princezná Kukulienka* (1982) od Jána Romanovského, ktorá zostala v repertoári divadla nepretržite nasledujúcich takmer 30 rokov. V roku 2011 sa hrala je päťkrát repríza.

Bratislavské BÁBKOVÉ DIVADLO

Postupne začalo divadlo uvádzať nielen zábavné, ale aj náročnejšie tituly pre staršieho a dospelého diváka. Takými boli napríklad *Gulliverove cesty* (1985) na motív románu Jonathana Swifta v réžii Jozefa Bednárika. Po návrate divadla na domácu scénu na Dunajskej ulici bola uvedená hra *Plášť* (1988) od Nikolaja Vasiljeviča Gogola v réžii hosťujúceho Romana Poláka. Náročné scénické spracovanie si vyžiadal epos *Gilgameš* (1988), v ktorom bolo použitých viacero druhov bábok – od masiek cez figuríny až po manekýnov a podobne.

Koncom 80. rokov sa začali realizovať štúdiové predstavenia s menším počtom hercov pre najmenších divákov, napríklad inscenácie *Janko Pipora* (1989) od Jána Uličianskeho či *Hra* (1989) od Jozefa Mokoša.

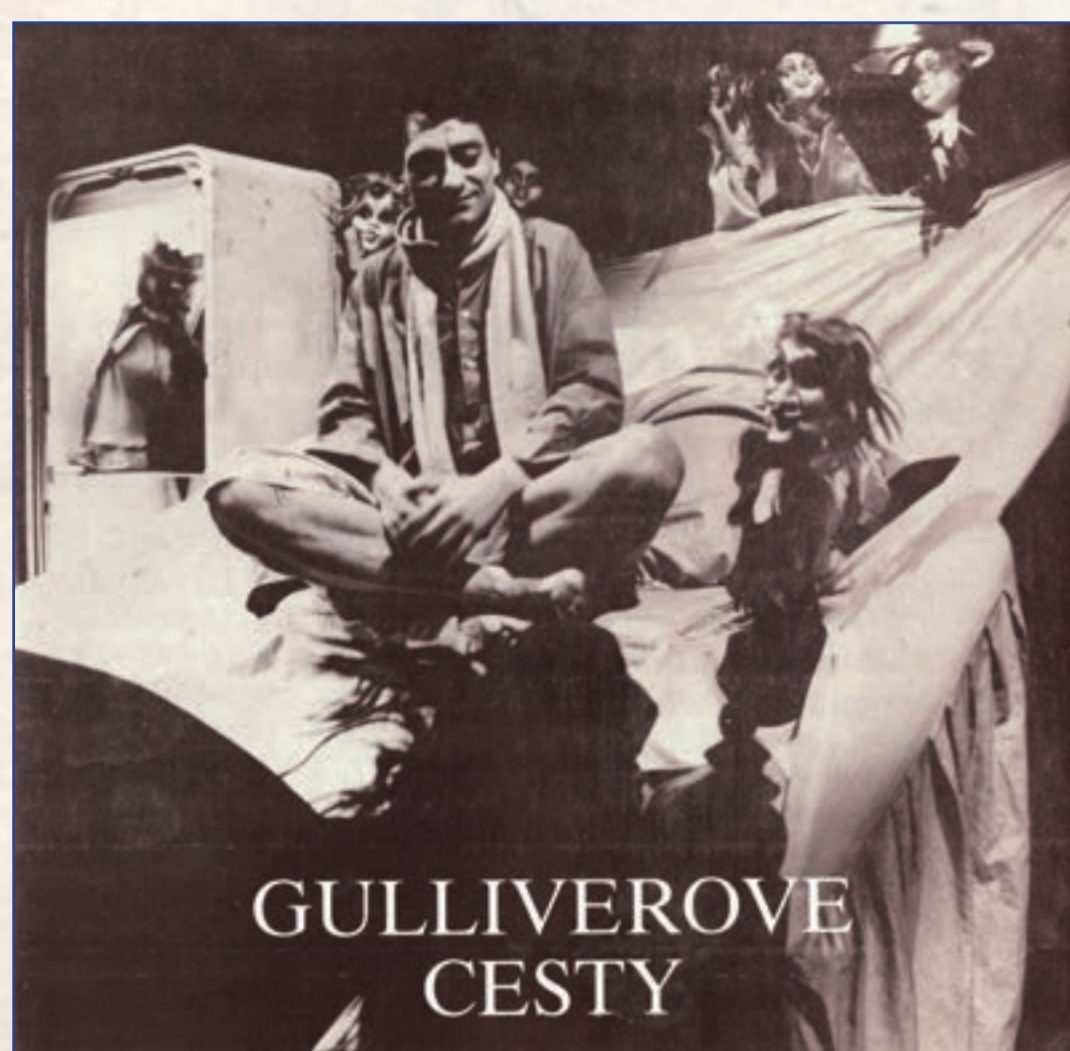
V sezóne 1989/1990 prišli do divadla talenty z Banskej Bystrice, čím sa tunajšie divadlo stalo bábkovým divadlom s najhviezdnejším obsadením na Slovensku. Vynikajúco sa uplatnili v Bednárikovej úprave Mozartovej opery *Čarovná flauta* (1990), v ktorej kládol dôraz na spevácky prejav, či v hre *Zlý duch Lumpacivagabundus* z roku 1990, ktorá reagovala na politické zmeny po roku 1989.

Medzi najlepšie inscenácie nasledujúcich sezón patrili Kyrmezerova *Komédia o boháčovi a Lazarovi* (1993) v réžii Martína Kákoša, v ktorej dochádzalo k absolútnemu prepojeniu herca s bábkou, či opera *Nápoj lásky* (1994) a balet *Luskáčik* (2001) v Bednárikovej réžii, v ktorej sa striedali viaceré druhy bábok, technika čierneho divadla, vystupovali tu aj herci v maskách a baletní tanečníci. Jozef Bednárík sa s divadlom definitívne rozlúčil v roku 2007 hrou *Ču Čin Čau* alebo *Ali Baba a štyridsať zbojníkov*.

V polovici 90. rokov sa v divadle prejavila mladá nastupujúca generácia hercov v muzikáli *Mery* (1995) podľa príbehu Mary Poppinsovej, v hre *Princezná Púpavienka* (1997) či *Zlatovláska* (1998), v ktorých dominovali štylovo rezané marionety z dreva. Veľký priestor umelecký šéf ponechal režirujúcemu hercovi Jurajovi Adamikovi, ktorý uviedol viacero hier (*O Palčekovi*, 1998; *Zbojnícka princezná*, 2001; *Uspávankúš*, 2003). Rozbehol aj cyklus rozprávok zo starého Prešporka (*O bratislavskej hradnej kuchárke*, 2003; *O soche zalúbených*, 2004; *O poslednom dunajskom vodníkovi*, 2008).

Umelecký šéf Dušan Štauder pokračoval v písaní a režirovaní hier pre najmenších divákov. Išlo najmä o rozprávky *Malá morská víla* (2007), *Vianočný príbeh anjela Rafaela* (2007) či *Palica, von z vreca!* (2011).

V poslednom období zaznamenali úspech najmä hry s nekonvenčným prístupom tvorcov k predlohe, napríklad inscenácia *Naozaj alebo O chlapcovi, ktorý kreslil* (2012), ktorá získala na festivale v Bangkoku cenu za najoriginálnejšie predstavenie, spomeňme tiež hru *Zhavraneli* (2016) od Jozefa Mokoša či *Na slepačích krídlach* (2016) od Ireny Brežnej, v ktorej sa autorka venuje životu za socializmu v 50. a 60. rokoch. S touto inscenáciou divadlo uspelo na viacerých festivaloch doma aj v zahraničí a získalo niekoľko ocenení.

GULLIVEROVE
CESTY

Gulliverove cesty, réžia: Jozef Bednárík, výtvarník: Hana Cigánová, Jozef Ciller, premiéra: 1. 3. 1985

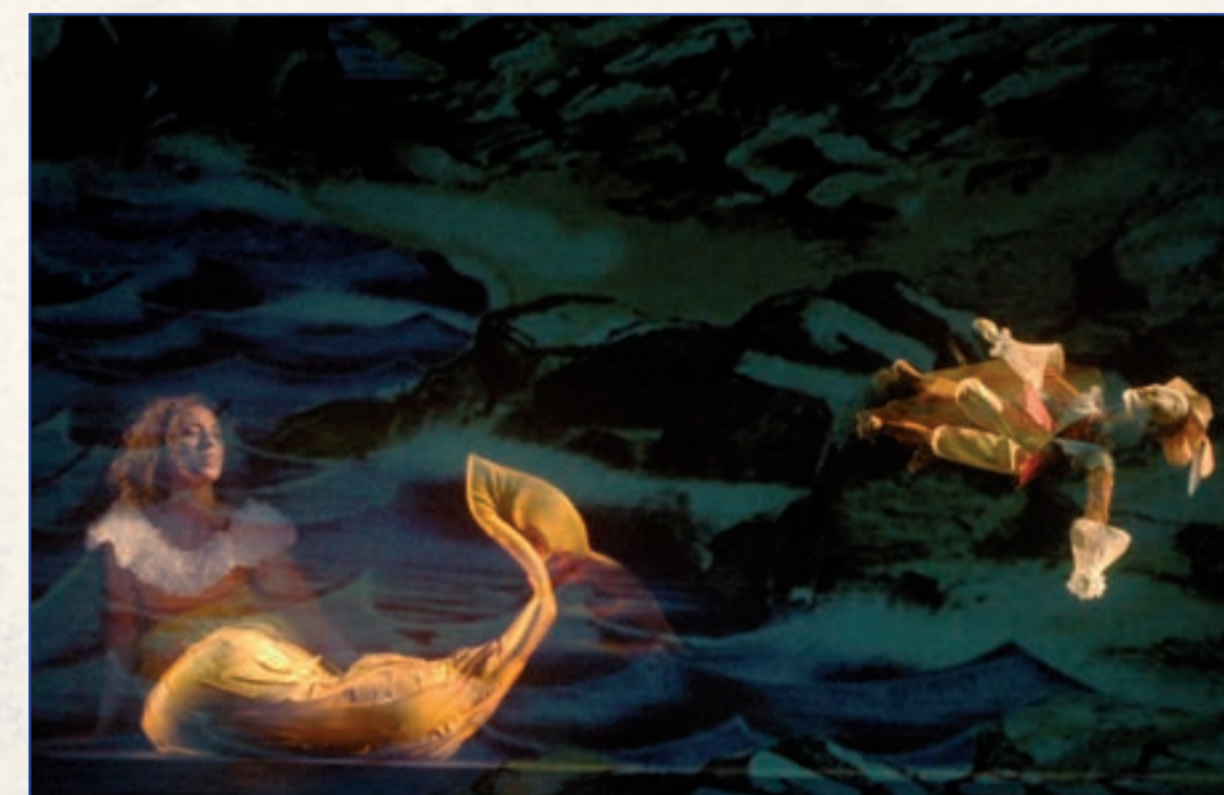
Čarovná flauta, réžia: Jozef Bednárík, výtvarník: Hana Cigánová, Ján Zavorský, Miroslav Duša, premiéra: 9. 3. 1990

Luskáčik, réžia: Jozef Bednárík, výtvarník: Eva Farkašová, Ján Zavorský, premiéra: 7. 9. 2001

Ču čin čau, réžia: Jozef Bednárík, výtvarník: Szilárd Boráros, Pavol Andraško, premiéra: 23. a 24. 11. 2007

Malá morská víla (2007), réžia: Dušan Štauder, výtvarník: Barbora Jakubková, Roman Anderle, premiéra: 15. 6. 2007

O poslednom dunajskom vodníkovi (2008), réžia: Juraj Adamík, výtvarník: Martina Piatková, Miroslav a Jaroslav Daubrava, premiéra: 6. 6. 2008

Na slepačích krídlach, réžia: Katarína Aulitsová, výtvarník: Markéta Plachá, premiéra: 13. 5. 2016

Zhavraneli, réžia: Peter Palik, výtvarník: Martina Fintorová, premiéra: 30. 9. 2016

Bratislavské BÁBKOVÉ DIVADLO

Ďalšie aktivity Bratislavského bábkového divadla

Škôlkohry

Začiatkom nového milénia sa rozbehol nový divadelný projekt s názvom Škôlkohry. Išlo o jedinečnú príležitosť stretnutia profesionálnych hercov so študentmi pri kontakte s najmenšími divákmi v praxi. Pri tejto príležitosti bol vytvorený samostatný repertoár, ktorý pozostával z hier *Červená čiapočka* (2005), *Gašpárko s Kubom v Kríštálovom kaštieli* (2009), *Vianočná pohľadnica* (2014), *Osmijankove rozprávky o princeznách* (2016) a ďalších.

Gašpárko s Kubom v Kríštálovom kaštieli, réžia: Pavla Musilová, výtvarník: Kristína Hroznová, premiéra: 23. 10. 2009

Vlastný festival

V roku 2005 usporiadalo divadlo Festival slovenských bábkových divadiel venovaný 120. výročiu úmrtia Pavla Dobšinského. V rámci tohto podujatia sa v Bratislave stretli všetky slovenské profesionálne bábkové divadlá. Súčasne s festivalom prebiehali aj odborné semináre venované téme Dobšinského tvorby. Touto akciou spustilo Bratislavské bábkové divadlo tradíciu pravidelného organizovania Festivalu bábkových divadiel s dvojročnou periodicitou, pričom zakaždým vypisuje inú tému podujatia a pozýva naň súbory z domova aj zo zahraničia. Doteraz na ňom vystúpili viaceré renomované bábkové divadlá zo Slovenska, Česka, Poľska, Rakúska, Maďarska, Ukrajiny a Talianska.

Vianočná pohľadnica, réžia: Katarína Jánošová, výtvarník: Naďa Salbotová, premiéra: 28. 11. 2014

Osmijankove rozprávky o princeznách, réžia: Peter Palik, výtvarník: Martin Dubravay, premiéra: 15. 4. 2016

„Z jedenapolmesačného turné po NSR, Švajčiarsku a Holandsku sa vrátilo Štátne bábkové divadlo v Bratislave. Na zájazde boli s hrou *Alica v zázračnej krajine*, ktorú režíroval Pavol Uher. Takto už tretí rok členovia divadla trávili vianočné a novoročné sviatky v zahraničí. Tentoraz absolvovali vyše 40 predstavení, napríklad na Štefana v holandských mestách Bussum a Ede, na Silvestra v Hoogevene a na *Tri krále* v najväčšom holandskom divadle v Eindhoven.“ (Bábky očarili Holandsko, Slovenská republika, č. 18/II, 23. 1. 1995, str. 5.)

LETODIA	
JÚL	AUGUST
O Dvanástich mesiačkoch 9. 7. o 18:00	Objavenie Ameriky 6. 8. o 18:00
Prešporské rozprávky (Hosťovanie Divadla Šibe) 16. 7. o 18:00	Opice z našej police 13. 8. o 18:00
Popolvár 23. 7. o 18:00	O Tučniakovi (Hosťujúca herečka Miriam Ryšavá) 20. 8. o 18:00
Deduško 30. 7. o 18:00	PIPI Dlhá Pančucha (Hosťovanie Divadla PIKI) 27. 8. o 18:00

Od roku 2010 organizovalo divadlo viacero výtvarných súťaží s názvom *Môj zážitok z bábkového divadla*. Od roku 2014 prebiehali *Sobotnejšie inscenované čítania pre deti a rodičov*. V rámci tohto projektu sa čítali rozprávky ako *Dubkáčik* a *Budkáčik*, *Maxipes Fík*, *Perinbaba*, *Kráľ Drozdia brada* a ďalšie.

Bratislavské bábkové divadlo počas niekoľkých rokov organizovalo program pri príležitosti Medzinárodného dňa detí. Taktiež sa zapájalo do projektu *Noc divadiel*, prvýkrát v roku 2011. Od roku 2019 usporiadať festival *Letodivaj*, kedy každý štvrtok v priebehu letných prázdnin prebiehajú vonkajšie divadelné predstavenia a koncerty pre deti v divadelnej záhrade.

„Z úspešného zájazdu do Mexika sa vrátila časť súboru Štátneho bábkového divadla. Na festivaloch v mestách Guanajuato, Matamoros, Guadaluajara, Morelia, Mexico City a ďalších sa predstavili černodivadelnými inscenáciami režiséra Andreja Pachingera Peter a Vlk a Karneval zvierat. (...) Súbor precestoval Mexiko krížom-krážom, pričom v desiatich štátoch odohral 37 predstavení pred viac ako 18 000 divákmi. Turné nadväzovalo na minuloročné úspešné účinkovanie na 21. ročníku medzinárodného Cervantesovho festivalu v meste Guanajuato, čo je najväčší umelecký festival Strednej a Južnej Ameriky. Hry, ktoré mali zatiaľ 157 repríz v nemčine, španielčine, holandčine – a doteraz boli uvádzané iba v zahraničí – pripravuje súbor aj pre nás.“ (V Mexiku ako doma, *Večerník*, roč. 39, č. 218, 14. 11. 1994, str. 5.)

Členovia umeleckého súboru na zájazde v Bangkoku v roku 2014

Zamestnanci Bratislavského bábkového divadla v Chorvátsku – ostrov Hvar (2008)

Zamestnanci Bratislavského bábkového divadla na zájazde v Bruseli

Účasť na zahraničných a domácich zájazdoch a festivaloch

V čase svojho vzniku bolo divadlo bez zájazdových povinností. Prvá zahraničná cesta viedla v roku 1967 s inscenáciou *Moment musical* do dnešného Chorvátska do Rijeky a na festival v Opatiji. V máji 1968 vyslalo Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky súbor zo Štátneho bábkového divadla do Moskvy, Kazane, Uľjanovska a Melekesu na Dni československej kultúry v ZSSR. V decembri 1968 dostalo divadlo pozvanie na festival *Le Creuset* vo Francúzsku, kde herci z bábkového divadla hrali päť predstavení pred vypradanou sálou. Bábkoherci vo februári 1969 absolvovali vo Francúzsku prvý komerčný zájazd. Odtedy sa sem až do roku 1982 pravidelne vracali v zimných sezónach a na vianočné predstavenia.

V nasledujúcich rokoch absolvovali herci veľké množstvo zahraničných vystúpení v blízkych, ale aj vzdialenejších krajinách. Opakovane sa vracali do krajín bývalej Juhoslávie, Francúzska, Nemecka, Belgicka, Holandska, Bulharska, Rumunska, ale aj Španielska, Talianska, Grécka, Rakúska, Švédska či Fínska. Z exotických destinácií navštívili napríklad Irak (1969), Mexiko (1976, 1994), Kuba (1976, 1990), Mongolsko (1985), Čína (1985), Tunisko (1985), Vietnam (1987), Kambodža (1987), India (1989), Taiwan (1995), Japonsko (1995), Turecko (1998), Thajsko (2014), USA (2019). Celkovo divadlo hosťovalo vo viac ako 35 krajinách sveta a v zahraničí odohralo vyše 2500 predstavení. Bratislavské bábkové divadlo však nezaháľalo ani na domácej scéne a zúčastnilo sa viacerých festivalov. V roku 1959 sa členovia súboru zúčastnili I. celoštátnej prehliadky štátnych bábkových divadiel v Liberci a v roku 1962 I. festivalu západoslovenských divadiel v Trnave. Na týchto festivaloch členovia divadla účinkovali pravidelne aj v nasledujúcich rokoch. Okrem toho so svojimi inscenáciami vystúpili aj na Bratislavských hudobných slávnostiach (1981, 1990), na festivale Slovenské gagy v Kremnici (1990, 2012) či na podujatí Divadelná Nitra (1992), *Dotyky a spojenia* v Martine (viackrát v rokoch 2007 – 2016), *Slnečný festival* v Senci (2015) a ďalších.

V rámci družobných stykov účinkovalo bábkové divadlo pravidelne v Brne (Loutkové divadlo Radost Brno v rokoch 1960 – 1989), Prahe (Ústrední loutkové divadlo Praha v rokoch 1975 – 1981), Osijeku (Detské divadlo v Osijeku, Chorvátsko (bývalá Juhoslávia) v rokoch 1965 – 1981) a Varne (Štátne bábkové divadlo Varne, Bulharsko v roku 1972).